



Utdanningsdirektoratet



Kriminalomsorgens sentrale forvaltning

**Rundskriv Udir - 6 - 2009**

**Dato: 30.06.2009**

**KSF – Rundskriv: 5/2009**

**Dato: 30.06.2009**

Fylkeskommunene  
Fylkesmenn  
Direktør for regionalt nivå  
Leder av fengsel  
Direktøren for KRUS  
Direktøren for KITT

## **Retningslinjer for bruk av IKT/Internett i opplæringen for innsatte i kriminalomsorgen**

## INNHOLDSFORTEGNELSE

<b>1. BAKGRUNN OG FORMÅL .....</b>	<b>3</b>
1.1 INNSATTES RETT TIL OPPLÆRING I FENGSEL.....	3
1.2 TILRETTELEGGING FOR HØYERE UTDANNING OG FJERNUNDERVISNING.....	3
1.3 IKT I OPPLÆRINGEN OG HENSYNET TIL SIKKERHETEN .....	3
<b>2. MÅLSETTING .....</b>	<b>5</b>
2.1 MÅL.....	5
2.2 FREMGANGSMÅTE FOR Å NÅ MÅLSETTINGEN .....	5
<b>3. FORUTSETNINGER.....</b>	<b>5</b>
3.1 TEKNISKE FORUTSETNINGER .....	5
3.2 AVTALE MED ELEVEN .....	6
<b>4. ANSVAR OG RUTINER.....</b>	<b>7</b>
4.1 ANSVAR OG RUTINER FOR SENTRAL/NASJONAL DRIFTSANSVARLIG .....	7
4.1.1 Brukeridentifisering.....	7
4.1.2 Pålogging.....	7
4.1.3 Avlogging/låsing etter bruk .....	7
4.2 ANSVAR OG RUTINER FOR REGIONALT NIVÅ .....	7
4.3 ANSVAR OG RUTINER FOR FENGSELETS BREVKONTROLL .....	8
4.4 ANSVAR OG RUTINER FOR FENGSELETS DRIFTSANSVARLIG .....	8
4.5 ANSVAR FOR SKOLENS LEDELSE/REKTOR .....	9
4.6 ANSVAR OG RUTINER FOR SKOLENS DRIFTSANSVARLIGE.....	9
4.6.1 Flytting av PC-er.....	9
4.6.2 Rutiner for maskin- og programvare.....	9
4.7 ANSVAR OG RUTINER FOR LÆRERE.....	10
4.7.1 Rutiner for flyttbart lagringsmedia .....	10
4.7.2 Rutiner for overføring av data fra eksterne kilder til elevnettverket .....	10
4.7.3 Rutiner ved bruk av digitalt fotoapparat/videokamera .....	10
4.7.4 Tilgang til utvidet internett utover eksamenssituasjoner .....	11
4.7.5 Ansvar for avklaring av eierskap og innsyn til lagrede brukerfiler og logger .	11

## 1. BAKGRUNN OG FORMÅL

Av straffegjennomføringsloven § 4 (om forvaltningssamarbeid) fremgår at kriminalomsorgen gjennom samarbeid med andre offentlige etater skal legge til rette for at domfelte og innsatte i varetekt får de tjenester som lovgivningen gir dem krav på. I rundskriv G-1/2008 "Rundskriv om forvaltningssamarbeid mellom opplæringssektoren og kriminalomsorgen" gitt 20.10.2008 av Justis- og politidepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet, reguleres den nærmere ansvarsfordelingen mellom etatene.

Skolen har tidligere hatt kontroll med sikkerheten på elevenes datamaskiner. Det overordnede ansvar for drift og sikkerhet på skolens nettverk overføres med dette til Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF).

Rundskrivet redegjør for de tekniske forutsetninger, den oppgave- og ansvarsfordeling samt de regler og rutiner som må være etablert ved implementeringen av KSFs dataløsning for fengselsundervisningen. Rundskrivet kommer i tillegg til gjeldende retningslinjer for sikkerhetsarbeidet i fengselet. Straffegjennomføringsloven med forskrifter og retningslinjer gjelder for øvrig.

### 1.1 Innsattes rett til opplæring i fengsel

I Europarådets rekommandasjon *Opplæring i fengsel* (Europarådet 1990) § 1 står det at alle fanger skal ha tilgang til opplæring. Ifølge den norske opplæringsloven har alle rett til grunnskoleopplæring. Det er en rett og plikt til grunnskoleopplæring normalt fra og med det året en elev fyller seks år og varer fram til eleven har fullført det tiende skoleåret (oppl. § 2-1). Personer med fullført grunnskole har ifølge opplæringslovens § 3-1 rett til treårig videregående opplæring. De som ikke har fullført grunn- eller videregående opplæring har rett til fornyet grunnskoleopplæring, videregående opplæring, spesialundervisning, samt rett til realkompetansevurdering. Unge mellom 18 og 24 år som ikke har fullført videregående opplæring, har rett etter opplæringsloven § 3-1. Siste ledd i § 3-1 viser at ungdom med rett til videregående opplæring, etter søknad og når det "*ligg føre særlege grunnar, i staden få opplæring etter § 4A-3*". Opplæringslovens bestemmelser om voksnes rett til videregående opplæring gjør ikke unntak for spesielle grupper som for eksempel innsatte i fengsel. Retten gjelder alle som oppfyller lovens vilkår, uten noen øvre aldersgrense. Denne rettigheten innebærer bruk av IKT og Internett i undervisningen.

Straffegjennomføringsloven pålegger kriminalomsorgen, i samarbeid med andre offentlige etater, å legge til rette for at innsatte og domfelte får de tjenester som lovgivningen gir dem rett til. Retningslinjene til loven presiserer at domfelte og innsatte har, med de begrensninger som følger av frihetsberøvelsen, samme rett til tjenester og tilbud som og de samme forpliktelser og ansvar som befolkningen for øvrig. Kriminalomsorgen skal legge til rette for at samarbeidende etater skal kunne yte sine lovbestemte tjenester til innsatte og domfelte og for at de skal få del i disse tjenestene.

### 1.2 Tilrettelegging for høyere utdanning og fjernundervisning

Fengslene skal i samarbeid med forvaltningssamarbeidspartnere legge til rette for høyere utdanning for innsatte som ønsker det.

Fjernundervisning/nettstøttet læring kan være en måte å dekke opplæringsbehov som ikke kan dekkes lokalt.

### 1.3 IKT i opplæringen og hensynet til sikkerheten

Alle elever har en rett til opplæring etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Det beskriver fem grunnleggende ferdigheter; *å kunne uttrykke seg muntlig, å kunne uttrykke seg skriftlig, å kunne lese, å kunne regne og å kunne bruke digitale verktøy*. Digital kompetanse innebærer ferdigheter til å kunne nyttiggjøre seg digitale verktøy. Dette betyr at ferdigheter til å nyttiggjøre seg digitale

verktøy er en integrert del av kompetansemålene i alle fag. Ferdigheter i bruk av Internett inngår i denne basiskompetansen. Således er bruk av Internett både i grunnskole og videregående opplæring blitt et viktig arbeidsredskap for alle elever. Digital kompetanse blir også stadig viktigere for avviklingen av eksamen på ulike nivå både i forberedelsesfasen og i selve gjennomføringen.

Ved å gi kontrollert tilgang til Internett i fengselsundervisningen, får elevene tilgang til pedagogiske websider og læresteder, samt tilgang til sider med mer generelt innhold slik som søkesider, offentlige informasjonssider, diverse sider med faktaopplysninger mv.

Ved siden av Internett byr datateknologien på en rekke andre verktøy som i dagens skole inngår i opplæringen. Det er nødvendig at elever i fengsel på lik linje med andre elever så vidt mulig skal få opplæring i bruk av dataverktøy, og at lærerne i fengslene skal kunne bruke datateknologien i sin undervisning.

Datateknologien er et utpreget kommunikasjonsverktøy, særlig i forbindelse med Internett, men også uten; f eks ved at informasjon opprettes, lagres, bearbeides og presenteres og distribueres lokalt. Kommunikasjonsmulighetene har et stort pedagogisk potensial, men støter samtidig an mot fengselets behov for kommunikasjonskontroll. Det er særlig innsattes mulighet for utgående kommunikasjon som må underkastes kontroll i samsvar med gjeldende regler, og som gjør at datateknologien brukt i fengsel må reguleres spesielt. Også inngående kommunikasjon må kontrolleres og/eller forhindres. På Internett finner vi ulike websider med uønsket og/eller kriminelt innhold, for eksempel nettsteder med innhold slik som pornografi, gambling, hacking, narkotika, rasisme, våpen etc. Normen for hva innsatte skal få lovlig tilgang til over Internett, vil være den som til enhver tid gjelder for fengselet for øvrig. Datateknologien kan videre brukes til annen type kriminell virksomhet slik som ulovlig kopiering, utforming av rømningsplaner eller trusselbrev, datasnoking med mer.

Misbruk av tilgang til PC/Internett, herunder ulovlig kommunikasjon, kan true sikkerheten i fengslene. Fengselsleder skal således alltid nøye vurdere faren for misbruk før tillatelse til bruk av Internett gis. Det vises i den sammenheng til retningslinjene til straffegjennomføringsloven punkt 3.16 *Tillatelse til innsattes bruk av datautstyr og lignende* og til punkt 3.24 *Særlig om datautstyr*. I vurderingen må fengselsleder særlig se hen til hvilke typer lovbrudd det er tale om, innsattes eventuelle gruppetilhørighet, samt fengselets alminnelige sikkerhetsnivå og fangesammensetning, jf. retningslinjene punkt 1.8. Det skal også tas hensyn til hvorvidt varetektsinnsatte har restriksjoner etter straffeprosesslovens regler (§ 186, 2.ledd).

Det kreves både kompetanse, ressurser og betydelig samarbeid (eksternt/internt) for å avdekke misbruk. Bruk av Internett fordrer en kontinuerlig vurdering av trussel-/kriminalitetsbildet, nye risikofaktorer og fangepopulasjonens sammensetning.

Fengselsleder har ansvar for at skolens personell har fått nødvendig informasjon om og opplæring i sikkerhetsmessige forhold i fengslene.

Fengselsleder har videre ansvar for å legge forholdene praktisk til rette slik at innsatte kan benytte opplæringstilbudene. Det skal legges til rette for at undervisningen, herunder opplæring i bruk av IKT/Internett, harmoniseres med annen aktivitet i fengselet slik som programvirksomhet og arbeidsdrift.

Kriminalomsorgen kan gi innsatte tilbud om hjelp til å utforme en framtidsplan, helse- og sosialtjenesten en individuell plan, skolen en opplæringsplan og NAV en handlingsplan. Fengslene skal legge til rette for lokal samordning og harmonisering av disse planene, herunder innsattes behov for tilgang til Internett i ulike sammenhenger.

Innsattes behov for IKT-kompetanse og opplæring i bruk av Internett forutsettes å inngå i kartleggingsprosedyrene ved innsettelse, og senere.

IKT skal benyttes i fengselsundervisningen, men må kontrolleres slik at bruken ikke kommer i konflikt med gjeldende krav til sikkerhet og kontroll.

## 2. MÅLSETTING

### 2.1 Mål

Målsettingen for implementering og drift av foreliggende systemløsning, er å sikre innsattes rett og plikt til opplæring i henhold til opplæringsloven, og så langt det er mulig legge til rette for fleksible opplæringsløp gjennom bruk av nettstøttet læring. Samtidig skal løsningen ivareta fengselets krav til sikkerhet og kontroll.

I det følgende beskrives det hvordan kontroll og overvåking ivaretas gjennom den tekniske løsningen, samt gjennom rutiner og avtaler med elevene. Behovet for manuell kontroll bør minimaliseres og i stedet erstattes av teknisk overvåking. Det legges opp til en systemløsning hvor bruk av IKT-verktøy er pedagogisk hensiktsmessig med minst mulig bruk av ressurser.

### 2.2 Fremgangsmåte for å nå målsettingen

Det blir innført et restriktivt oppsett av skolens PC-er (restriktiv policy) som gjør at fengselet får kontroll over elevfiler og installert programvare. Policyen vil bli styrt fra en nasjonal sentral (domenekontroller) hvor alle elever blir registrert. Denne sentralen vil også bli brukt som en portal for innsatte ut mot et kontrollert Internett. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning ved Kriminalomsorgens IT-Tjeneste (KITT) overtar drift av skolens filservere.

## 3. FORUTSETNINGER

### 3.1 Tekniske forutsetninger

Foreliggende løsning for bruk av IKT/tilgang til Internett forutsetter følgende:

- Alle brukere skal være registrert i en sentral database.
- Det skal være et sentralt aksesspunkt for tilgang til Internett (web) med restriksjoner. Graden av restriksjoner kan variere.
- Det skal være kontroll med aktivt innhold over Internett (web).
- Tilgang skal begrenses til forhåndsdefinerte kategorier av nettsteder. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning beslutter utvidelse av listen etter forslag fra skolen i samsvar med gjeldende rutiner. Innsatte skal autoriseres før de blir gitt tilgang til Internett.
- Det skal være tilgang til Internett for forvaltningssamarbeidspartnere (undervisningspersonell og andre samarbeidspartnere).
- Innsattes aktiviteter på nettverket skal logges.
- Tilgang til utvidet Internett i eksamenssituasjon iht. opplæringsloven skal skje under kontroll av lærer eller annet kvalifisert personell.
- Kommunikasjon mellom innsatte der det ikke er tillatt, skal hindres.
- Ukontrollert utgående kommunikasjon skal kunne sperres.
- Innsatte skal ikke ha tilgang til å endre systemoppsettet på PC-en.
- Det skal være kontroll av innsattes tilgang til programmer.
- Det skal være en sentral oversikt over filer som blir lagret, endret og lest av de innsatte.

### 3.2 Avtale med eleven

Før tilgang til IKT/Internett gis, skal eleven<sup>1</sup> inngå en skriftlig avtale. Avtalen inngås mellom elev, skole og fengsel. Lærer skal påse at slik avtale er inngått. Standardmal skal inneholde følgende punkter:

1. Eleven skal utelukkende benytte eget/felles filområde.
2. Eleven skal kun benytte eksterne lagringsmedier der det er gitt tillatelse av lærer.
3. Eleven skal kun bruke programmer som er forhåndsinstallert av skole/fengsel.
4. Eleven skal kun arbeide på og være tilknyttet egen konto. Urettmessig innlogging og forsøk på urettmessig innlogging (f. eks. bytte av passord og brukeridentitet) anses som brudd på dette.
5. Eleven skal logge seg av maskinen når arbeidsstasjonen forlates.
6. Dersom flere elever skal arbeide sammen på felles PC (gruppearbeid, prosjekter m.v.), skal det godkjennes av lærer og det er kontoeier som er ansvarlig for bruken.
7. Det er elevens ansvar å sørge for at arbeidet blir forsvarlig lagret.
8. Eleven har ikke lov til å passordbeskytte dokumenter/filer.
9. Eleven skal gjøres kjent med at brukerkontoer og egne filer vil bli slettet ved inaktivitet i mer enn 6 mnd.
10. Eleven skal gjøres kjent med at urettmessig eller forsøk på urettmessig kommunikasjon via Internett for innsatte ikke er tillatt. Dette gjelder også misbruk av felles filområde som innsatte har tilgang til. Det samme gjelder misbruk av søkefunksjoner, det vil si å søke på informasjon omkring medinnsatte, ansatte og deres familier og/eller bevisst søke informasjon for å kunne begå nye lovbrudd.
11. Eleven skal gjøres kjent med at alle filer og all aktivitet på nett vil bli gjenstand for maskinell og manuell kontroll.

Eleven skal i avtalen gjøres kjent med at overtredelse av reglene kan gi grunnlag for sanksjoner, også bortvisning fra undervisningen, jf. opplæringsloven §§ 2-10, 3-8 og 4A-9 (med tilhørende rundskriv Udir -07-2005) og/eller fengselsmessig reaksjon, jf. straffegjennomføringsloven §§ 37, 39 og 40.

Med støtte i ordensreglementet (Udir rundskriv 07-2005) kan brudd på avtalen medføre sanksjoner fra skoleleder/lærer. Den mildeste reaksjonen fra lærer/skoleleder er muntlig/skriftlig advarsel. Den strengeste reaksjonen er bortvisning fra skolen for lengre tid enn resten av skoledagen, bortvisning i videregående skole fra resten av kurset eller tap av retten til videregående opplæring for elever som går i videregående opplæring.

Med hjemmel i straffegjennomføringsloven og tilhørende fengselsreglement kan fengselsleder reagere overfor den innsatte med disiplinærreaksjoner eller reagere med utelukkelse av innsatt fra fellesskapet.

---

<sup>1</sup> Det forutsettes at innsatte får opplæring både etter oppl. kap. 4A - opplæring spesielt organisert for vaksne- da har de ikke status som elev men som deltaker, og oppl. kap 3 – 1 hvor de har status som elev. Vi har også andre grupper som får annen type undervisning for eksempel knyttet opp til høgskole og universitet. I den følgende teksten har vi gjennomgående brukt begrepet elev. Dette dekker alle kategorier innsatte som får undervisning etter opplæringsloven eller annen type undervisning i fengslene.

## 4. ANSVAR OG RUTINER

### 4.1 Ansvar og rutiner for sentral/nasjonal driftsansvarlig

KITT er sentral driftsansvarlig og skal ha ansvaret for:

- Nasjonale servere, vedlikehold av serverpark, operativsystem, nettverk og programvare sentralt
- Oppsett og vedlikehold av nasjonal sikkerhetspolicy
- Oppsett av navnestruktur
- Kontroll av navnestruktur i fengslene
- Oppretting og vedlikehold av nasjonal database for maskin- og programvare
- Nasjonal portal ut mot Internett
- Kontroll med aktivt innhold samt logging av all trafikk ut på Internett
- Opprettelse av driftsbrukere
- Sletting av brukerkontoer som har vært inaktive i mer enn 6 mnd.
- Support for fengselets og skolens driftsansvarlige

#### 4.1.1 Brukeridentifisering

Alle brukere skal være registrert i en sentral database. Brukerne skal identifiseres med personlig konto ved pålogging.

I fengsler med høyt sikkerhetsnivå kan det bestemmes at det skal benyttes to-faktor autentisering. Oppretting av nye brukere skal foretas av fengselets driftsansvarlig, jf. punkt 4.4.

#### 4.1.2 Pålogging

All på- og avlogging blir elektronisk registrert (logget). Elever har bare adgang til å logge seg på PC i elevnettverk. Elever skal bare være logget på nettverket så lenge det er nødvendig i undervisningen.

Rullering av passord skjer i henhold til sentrale retningslinjer.

#### 4.1.3 Avlogging/låsing etter bruk

Ved inaktivitet over tid vil PC-en automatisk bli låst.

#### 4.1.4 Dokumentasjon av regelsett

Det skal til en hver tid finnes skriftlig dokumentasjon på eksisterende nasjonale regelsett.

### 4.2 Ansvar og rutiner for regionalt nivå

Regiondirektøren skal sørge for at det innen egen region bygges opp og vedlikeholdes kompetanse slik at overordnet tilsyn av sikkerheten i fengslene blir ivaretatt. Regionalt nivå skal herunder ved inspeksjoner og på annen måte utøve nødvendig tilsyn ved all bruk av data i fengslene, herunder

tilsyn med informasjonssikkerheten i henhold til personopplysningsloven § 13 jf. personopplysningsforskriften kap. 2.

Sikkerhets- og IKT-ansvarlige på regionalt nivå skal samarbeide med driftsansvarlige i fengslene og driftsansvarlige i skolene samt med KITT og øvrige regioner for å sikre en best mulig oversikt og kontroll med bruken.

#### 4.3 Ansvar og rutiner for fengselets brevkontroll

Innsatte er underlagt kommunikasjons-/brevkontroll i medhold av straffegjennomføringsloven § 30 jf. forskriften § 3-27. Elektronisk kommunikasjon med eksterne nettverk og lignende reguleres av straffegjennomføringsloven § 30, sjuende ledd. Elektronisk kommunikasjon atskiller seg i prinsippet ikke fra andre former for kommunikasjon, og det skal ikke innføres andre begrensninger i adgangen til elektronisk kommunikasjon enn de som er nødvendige ut fra sikkerhetsmessige og ressursmessige hensyn.

Graden og intensiteten av kontroll vil avhenge av sikkerhetsnivå og hvilket regime som gjelder i det enkelte fengsel. En forutsetning for at fengselsleder kan gi innsatte tillatelse til å disponere data-utstyr og adgang til å kommunisere elektronisk med personer og tilsvarende utstyr utenfor fengselet, er at fengselet har etablert forsvarlige rutiner for elektronisk kommunikasjonskontroll, tilsvarende den ordinære brevkontrollen. Ved overføringer mellom fengsler skal elevfilene kontrolleres, eventuelt i samråd med skolen.

Det er fengselslederens ansvar å sørge for at sikkerheten blir ivaretatt lokalt, herunder ved jevnlig kontroll av samtlige filer m.v. på PC-er og løse lagringsmedier.

#### 4.4 Ansvar og rutiner for fengselets driftsansvarlig

Fengselets driftsansvarlige skal utføre lokale driftsoppgaver etter nærmere instruks, herunder:

- opprette og vedlikeholde brukere på lokalt nivå
- deaktivere, flytte og slette brukere
- legge til rette for eller gjennomføre stikkprøvekontroll av filer på fellesområde m.v.
- opprette passord til brukere
- driftsansvarlig har lesetilgang til alle elevkataloger på enheten. Det skal påses at innsatte bare er registrert med en konto i nettverket
- vedlikeholde og kontrollere lokalt nettverk (spredenett) i samråd med skolens driftsansvarlig
- utføre backup i henhold til lokale retningslinjer

Oppgavene over kan delegeres til andre tjenestegrupper.

Ved overføringer mellom fengsler skal kontoen og brukerområdet flyttes til nytt fengsel. Det skal foretas kontroll via fengslenes brevkontroll av alle elevfiler.

Avvik i form av tekniske feil og brudd på retningslinjer meldes til KITT i henhold til fastsatte internkontrollrutiner. Avvik som kan representere en sikkerhetsrisiko, skal straks meldes til fengselsleder.



#### 4.5 Ansvar for skolens ledelse/rektor

Det er rektors ansvar å påse at lærere og driftsansvarlige har tilstrekkelig kompetanse, slik at foreliggende regelverk blir fulgt, herunder at datasikkerheten knyttet til undervisningen i fengslene blir ivaretatt.

#### 4.6 Ansvar og rutiner for skolens driftsansvarlige

Skolens driftsansvarlige har ansvar for at driftsoppgavene blir utført i henhold til instruks, herunder:

- melde PC-er inn i domenet
- installere programmer
- vedlikeholde lokalt nettverk (spredenett) i samråd med fengselets driftsansvarlig
- restille passord
- deaktivere kontoer
- overholde nettverkets navnestruktur i henhold til sentrale retningslinjer

Tilknytting til trådløst nettverk tillates ikke (trådløst nettverkskort skal ikke installeres/ aktiveres).

Avvik i form av tekniske feil og brudd på retningslinjer meldes til KITT i henhold til fastsatte internkontrollrutiner. Avvik som kan representere en sikkerhetsrisiko, skal straks meldes til fengselets driftsansvarlig.

##### 4.6.1 Flytting av PC-er

Skolens driftsansvarlige kan flytte PC-er innen domenet. Ved flytting av PC ut av domenet, skal skolens driftsansvarlige sørge for at maskinen ikke inneholder elevdata.

##### 4.6.2 Rutiner for maskin- og programvare

Skolens driftsansvarlige har ansvar for å legge inn programvare på skolens PC-er og fortløpende registrere maskin- og programvare i et lokalt register. Nasjonal driftsansvarlig og rektor ved skolen skal ha tilgang til dette registeret.

For programvare skal følgende registreres:

- Navn på skolen
- Navn på dataansvarlig
- Dato
- Produsent av programmet (f.eks. Microsoft)
- Navn på programmet (f.eks. Word)
- Versjon på programmet (f.eks. Word 2007)

For maskinvare skal følgende registreres:

- Navn på skolen
- Navn på dataansvarlig
- Type utstyr

- Produsent
- Antall, eventuelt serienummer
- Leverandør og tid for anskaffelse
- Opplysninger om garanti- og reklamasjonstid

#### 4.7 Ansvar og rutiner for lærere

Opplæringen kan etter en nærmere vurdering foregå uten at lærer er til stede, f eks ved selvstudium.

Avvik i form av tekniske feil og brudd på retningslinjer meldes til KITT i henhold til fastsatte internkontrollrutiner. Avvik som kan representere en sikkerhetsrisiko, skal straks meldes til fengselets driftsansvarlig.

Pålogginger etter ordinær skoletid (kveld/helger) er tillatt etter godkjennelse fra undervisningsansvarlig og fengselsleder, f eks ved behov for ekstraundervisning eller forberedelse til eksamen.

Den enkelte lærer skal kunne restille passord. Lærer skal påse at avtale med elever om bruk av PC er skriftlig akseptert, jf. punkt 3.2.

##### 4.7.1 Rutiner for flyttbart lagringsmedia

Elever skal kunne lagre på CD-er, DVD-er og andre lagringsmedier. Anskaffelse, kontroll og utlevering av blanke medier skjer i regi av lærer. Lærer skal ha kjennskap til hva eleven lagrer på CD-er, DVD-er og andre lagringsmedier.

Elever har som hovedregel ikke tillatelse til å ta med CD-er og DVD-er ut fra skolens lokaler. Nærmere regler for oppbevaring og begrensninger gis av fengselsleder.

Skolens disketter og USB-minnepinner kan brukes til overføring av data fra frittstående PC til elevnettverket og tilbake. Disse skal ikke brukes som permanente lagringsmedia. Det skal være en restriktiv og pedagogisk begrunnet utdeling av disketter, minnepinner og blanke CD-er<sup>2</sup>.

##### 4.7.2 Rutiner for overføring av data fra eksterne kilder til elevnettverket

På elevnettverket tillates ikke tilknyttet eksterne lagringsenheter som USB-minne, kortlesere, mobiltelefoner, eksterne harddisker eller tilsvarende, uten at det er gitt tillatelse fra fengselsleder. Dette gjelder også lagringsenheter som er integrert i annen maskinvare som skriver, skjerm, mus og annet.

Dersom lærer skal overføre data fra eksterne kilde til elevnettverket, må denne knyttes til en PC i lærernetttverket. Derfra kan lærer overføre data til elevnettverket. Dersom elevfiler skal overføres, skal dette skje via brevkontrollen i fengselet. Lærer har ansvar for at skolens lagringsmedier blir forsvarlig oppbevart.

Overføring av bilder til elev-PC skal overvåkes av lærer.

##### 4.7.3 Rutiner ved bruk av digitalt fotoapparat/videokamera

Fotografering med digitalt kamera skal skriftlig godkjennes av fengselsleder.

Det skal ikke tas bilder av:

---

<sup>2</sup> Retningslinjer knyttet til bruk av lagringsmedia gis av KITT.

- nøkler, låser og øvrige sikkerhetsmessige installasjoner i fengselet
- medinnsatte og tilsatte uten særskilt samtykke

Samtykke fra medinnsatte og tilsatte skal foreligge skriftlig.

Digitale bilder omfattes av fengselets brevkontroll, jf. punkt 4.3.

#### 4.7.4 Tilgang til utvidet Internett utover eksamenssituasjoner

Lærer åpner opp for utvidet web ved å benytte sin egen konto. Sider som er stengt for elevene, kan lærer beslutte å vise for elevene under følgende forutsetninger:

- Sidene skal ikke ha uønsket eller straffbart innhold, jf. punkt 1.3.
- Eventuelle kommunikasjonsmuligheter skal ikke benyttes med unntak for rådgivers arbeid, f. eks. ved oppmelding til eksamen, eller ved innlevering av oppgaver/studiearbeid til et studiested. Øvrig kommunikasjon skal skje gjennom brevkontrollen.
- Lærer viser websidene for klassen via en projektor. Dersom det er en "en-til-en" situasjon, kan eleven bruke Internett under kontroll av lærer. Læreren skal da avtale med eleven innenfor hvilke emner det skal søkes.

#### 4.7.5 Ansvar for avklaring av eierskap og innsyn til lagrede brukerfiler og logger

Det er utarbeidet en kontrakt mellom KSF og fylkeskommunene om eierskap og retten til innsyn til lagrede brukerfiler og logger for tilsatte.

Med vennlig hilsen



Erik Bolstad Pettersen  
Divisjonsdirektør i Utdanningsdirektoratet



Marianne Vollan  
Ekspedisjonssjef Justisdepartementet

Rundskrivet er offentliggjort på Utdanningsdirektoratets hjemmeside  
<http://www.utdanningsdirektoratet.no> (Vis Rundskriv i menyen)

Rundskrivet er offentliggjort på Kriminalomsorgens sentrale forvaltnings hjemmeside  
<http://www.kriminalomsorgen.no> (Under Ressursbank i menyen)